

NIKAD POSLANO

*“Stavi me kao znak na srce,
kao pečat na ruku svoju,
jer ljubav je jaka kao smrt
a ljubomora tvrda kao grob.*

*Žar je njezin žar vatre
i plamena Jahvina.*

*Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav,
niti je rijeke potopiti”.*

(Solomon, Pjesma nad pjesmama)

Novembar. Toplo predvečerje, odviše toplo za ovo doba godine i sitne kišne kapi strpljivo udaraju o prozorska okna, uporno i čini se da je tmurno, sive magle u daljini, velika ravnodušnost. Sumorna, natmureno prijeteća i teška ali spokojno ravnodušna melanholija, oprost, mir koji može biti svačiji, uslov je da se ništa ne želi i da se ničemu ne nada.

Napisao sam pismo. Jedanput, davno, dugi mjeseci su prošli, nikad ga nisam poslao. I nikad nisam zažalio zbog tog, nikad nisam poželio da nije ni napisano, pismo, tek list papira koji mi omogućava da lakše čekam. Da, još uvijek čekam i to je često najteže, boriti se sa nestrpljivošću nejasno zamišljajući cilj bližim, približavati ga sebi bez snage djelovanja. Jer u radosti vrijeme brzo prolazi, čak i u tuzi ukoliko oplemenjuje patnjom ili bolom, te tako poučava kako je kratka svaka sreća pa i tuga biva manjom, podložnijom promjeni.

Ali strepnja, čekanje da se nešto desi, kad ništa od nas ne zavisi čak ni formalno, možda je to ono najgore. Čekanje, zao duh svake naklonosti. Sivi list papira i

obična olovka, tako je bilo, tek pismo. Držim ga u ruci, sada dok gledam jedno drugo sivilo na zamagljenom horizontu, iza prozorskog stakla što me odvaja i važno je jer ne želim utjehu niti ima zapitanosti u meni i bolnih odgonetanja, nema analize ni smisla za detalj koji tako često sve obezvrijede. Uruše.

Pisao sam joj i prije i ništa novo što već rečeno nije, nema na ovom parčetu papira, pa ipak, pisao sam. Brza razmjena pisama (kao i pogleda) je najčešće takva kad već unaprijed znamo da će sve i ostati na njima, jer, čovjek je suviše ranjiv a svijet nestalan i nestabilan pa često vidimo kraj prije početka, samo se ne usuđujemo priznati sebi. Žena u tome ima prednost jer su njeni razgovori sa samom sobom uvijek konkretni. Čak i onda kada daleka jeka u surim klancima samoće i čekanja odzvanja bolnom težinom i kada u klisurama duše nema nikoga, i tada je žena određena i lišena samokažnjavanja, mučenja koje u muškom srcu pokreće nebrojeno pitanja. I svaka žena ima zvona na uzvisinama i tornjevima i svaki put samo za nju zvone. Hemingvejevo pitanje ne postoji, ne tada. Pismo nikad ne poslah. Držao bih ga u ruci, ponekad, čitao ga uvijek iznova kao da mi je prvi put promišljajući ono skriveno i neizrečeno u zbijenim redovima, u tragovima nečitkog rukopisa čudeći se uzaludnosti bez smisla i svrhe. Jer svako pismo bi se pisati moglo život jedan cijeli a da opet ostane nedovršeno, i trenutak istine često pretiče ono najbolje u nama, ono što zauvijek ostaje otrgnuto i nejasno pošto riječi ne mogu izraziti najdublja osjećanja, čak možda većinu njih. Njih otkriva samo muzika, iznosi ono najtananije, ono najsuptilnije čega nikada nismo svjesni jer priroda čovjekova obično neće da stid pred ljepotom prihvatiti kao kajanje zbog saučesništva. Zato što bolni atak na netaknutost vanjskog nije od prirode niti iz prirode, duša je čovjekova uronjena u patnju pokreta i promjene. Sve drugo u postojanju je tako spokojno mirno, cjelovito. Netaknuto, neuprljano. Zvao sam je Šantal. Odviše lepršavo za princezu i bijeli zamak, gotovo romantično za razgovjetnu djevojačku zapitanost u čistoj sobi, dok svjetlost iz male, ovalne lampe treperi, uzbuđuje i svaku bol čini većom. Pa ipak, tako sam je nazvao. Ko zna zašto sam napisao pismo. Loša ispovijed u ljubavi ne znači ništa a plima razasutih osjećanja zna često uplašiti, naročito ako je spremna na sve i liči na ludost pa ne znamo šta je gore, ćutati ili otkrivati sebe, oboje je često nemoćno pred zidom odbijanja. Vrijedilo bi znati, jer moć riječi je velika a na ovome svijetu čovjek lako biva nesrećan i brzo odvojen od svega što voli.

I ukoliko je istina da sreća dolazi kada se najmanje nadamo onda je nesreća još brža i iznenadnija jer dolazi neumitno i kada je ne želimo. I duže se pamti. Zato su obračuni sa sobom uvijek mučni i teški, tek predah i olakšanje između dvoje u kojemu nikada ne znamo šta je za nas bolje. Otvorih pismo.

18.11.2005.

Draga Šantal!

U ovom toplom predvečerju, kada me žudnja za većom i drugačijom toplinom preplavljuje, pišem ti nošen maglovitim nadama iako cilj u meni postoji, bez obzira na ishod, neka bar nešto ostane zapisano jer vrijeme odnosi sve.

Sada, dok gledam mala svjetla u daljini i pratim žute tragove, tek sitne tačke u plavoj sumaglici... dok ih gledam pokušavam shvatiti koliko je teško svako bdičenje nad sobom i kako su mučni tragovi svake neostvarenosti. Tinjajuća svjetlost narasta, noć se spušta i pitam se kako je sada u jednim drugim daljinama, veliki bijeli tepih, bijela pustinja i magle oštrije od naših, ovde, i dobro je što ima tihe svjetlosti u šutljivim sjenkama iza mog prozora. Mislim na tebe i nadam se da ima smisla. Jer, ne želim samozaborav bez svrhe niti besplodno sjećanje od kojeg nema koristi, sjaj hoću, bar odsjaj ili nešto što liči na to, znak u sivom mrtvilu nepokretnosti. Lampa mi treba, svijeća i trag svjetlosti jer misao je nemoćna. Blijeda i nestvarna. Volio sam blage, ispitivačke sjenke u tvojim svjetlim očima, njihovu neiskazanu moć i snagu iza djetinje pitomosti što tako nenadano osvaja. I uvijek sam pokušavao da uhvatim mekani dodir poklopljenosti, trenutak kada baršunaste trepavice dotaknu jedna drugu, okupane sunčevim odsjajem iz daljine, narandžasta toplina samozaborava, sjete. Sjenke nejasne ali tople, okrepljujuće. Nije ih bilo mnogo, trenutaka u kojima sam mogao bdjeti i zato je svaki drhtaj u tvojim očima ukraden, oduzet u bolnoj nedorečenosti koju vrijeme nemilosrdno ruši i uništava. Morao sam uhvatiti svaki trenutak koji sam mogao, jer je opijenost u dalekoj slici prepoznavanja za svakog drugačija a što je patnja pokreta veća to je i želja za preticanjem kraja beznadežnija. Trag sjećanja na tvoje usne je ovdje, lijepe i pravilne, senzualne. Njih se najviše sjećam u dugim bdičenjima nad sobom. Želja. Zanos. Blijede sjenke u uglovima, dok se smiješ,

sjenke blijedih ljubičica i možda bi dobro bilo misliti da su tek veo, slutnja u kojoj je oganj želje, žudnja. Nadam se oluji, dok sjedim pored prozora, možda bi odnijela i nešto moje, ono što lebdi u nedorečenom, ono neiskazano koje je uvijek između dvoje ljudi čak i kada ne žele, čak i kada misle da sve znaju jedno o drugom. Žuta čarolija svjetlosti, daljine iz onoga dana velikog samozaborava pored rijeke, opjevan je i možda ne bi trebalo da ga pominjem, liči na kopiju, ponavljanje koje ništa ne donosi. Opjevan, spomenut i nezaboravljen i nije li dovoljno, često pitam i samog sebe, i ne znam odgovor. Ali kada sve ostaje u pogledu, zapleteno a cijelo i netaknuto, sam život prolazi tragove odbjegle nježnosti, sanja nedosanjane snove i hoće više od same slike. I zato se ona i ponavlja. Bila si zamišljena. Beskraj u crvenoj lopti, mir i toplina tako potpuna, neuhvatljiva i uvijek je tako, kada jedno zalazi drugo se rađa jer je okretanje svijeta u nama uzrok kretnje vanjske, ne obrnuto. Izražajno lice na kojem je odslikan svaki trag, svaka zraka sunčeva u toplom predvečerju i plima neostvarenosti, radoznalo dijete što trči za puštenim crvenim zmajem od papira, znam da sam to pomislio sjedeći na smeđoj klupi. Misao je moja i sjećam je se sada kada mi ni sve zamisli pomoći ne mogu. Tragovi bosih nogu na vrelom pijesku, u vedroj razasutosti bijelih kamenica, pečati, znakovi oseke nedostupnosti koja me vraćala unatrag i talasi, iako nevidljivi sve odnose, tek trag zanosa mogega na žalu. Otrgnutost, progonstvo. Francuska uličica, ljupkost i sklad. Provansa, talasanje gustog klajsja, nemir. I, u tome je vrijednost svake uspomene, može uvijek i nanovo uskrsnuti, ukazati se kao vrijedan dragulj u davno zaboravljenoj škrinji i često, kada se najmanje nadamo.

Jer opojna slika nikome dovoljna nije, uvijek želimo više. Čak i onda kada se sjajna lopta u zalasku nepovratno gubi i kada se čini da sjećanje nikakvog smisla nema, čak i kada srce snažno tuče i lupa i kada nas sve izdaje, i tada sanjamo ubiranje cvjetova ljupkosti na svjetlim obalama i tihe čežnje u noći i zvijezde koje se spuštaju na otvoreni dlan, sve neuhvatljivo, usnulo, sve jedino naše.

Pa i kada je sve utonulo u Novembarsko sivilo i kada mala zrnca svjetlosti u daljinama tinjaju i gube se bez šutljivih svjedoka koji bi čeznuli, čak i kada znamo da je dobre ludosti tako malo dok mudrost bojažljivo strepi i osluškuje, i tada nada baca na daleka ostrva netaknutosti. Na otoke sreće gdje se i najskrivenija nježna podlanica kupa u zlatnožutom odsjaju a mokri pramenovi

sanjaju iza pustih stabala. Žuti listovi se oko nogu zapliću, šutljive sjenke drvoreda i dah na kori sivog drveta, oblaci bijeli iznad gustih krošnji, sve jedino naše. Vidim te zamišljenu i sretnu, kao nekad, u vrelini ljetnjeg popodneva i možda je svaka slika koju nosimo prijekor onome što ushićuje i uznosi, jer nijedan zanos nije cilj sebi niti je plodno nadahnuće ono koje zna smisao unaprijed. Tek zlatna svjetlost, pozlaćena tajna, dragulj zanosa na prstenu tajanstva i sve tek klizi, nestaje. Ne rekoh ti ništa novo, ništa što znala nisi. Ipak, sretan ti rođendan, danas je i bit će već prošlost kad dobiješ pismo.

Svejedno je i hoću li ga poslati (stalno se dvoumim i čak sam dva puta išao do pošte u centru grada i vraćao se), jer riječima odavno nemam šta da kažem niti nadu vezujem za nestalnost tvojih raspoloženja. Zlatna svjetlost, žuta opojnost i pogled zastao na oronulom prozoru trošne kuće, sjeta, možda bol. Volio bih razgovarati s tobom, ne bi li mučno osluškivanje zadobilo bar nešto prirodnosti i sve postalo normalnije, svedeno na poznanstvo koje ni na šta ne obavezuje. Bar to, ali je možda već kasno. Kada ništa u nama ne zapitkuje niti sluti, kada se ništa ne osjeća i kada nema mnogo toga što ugrožava, ...možda i može. No, i tada, odbio bih poznanstvo s tobom, tako da je moje priželjkivanje normalnosti nesporazum sa sobom... "šta bi bilo da je bilo", uzaludna je ta misao. I opterećujuća. Ljubav je natprirodna, ona nije (samo) prirodna i daleko je iznad naklonosti i odabira koji bi uključivali našu slobodnu volju. Jer, još nije postojao niti će postojati čovjek koji je odabrao koga će voljeti, bez uplitanja Božanskog objašnjenje je nemoguće. Neka ovo bude moja misao posljednja; ostaj mi dobro.

Spustih pismo na krevet, ono lagano i bešumno pade na bijelu plahtu, zaustavi se poput okrenute lađe. Svjetla u daljini su jaka, kiša još pada i postaje sve jača. Novembar, odviše toplo za ovo doba godine, pomislih ponovo nejasno se osvrnuvši, jedna slika na zidu je pokrivena platnom, čeka da ugleda svjetlo dana. Čekam i ja.

Noć odmiče tako spokojno i nisam sjetan ni zamišljen niti razočarano tužan, ništa ne tražim, ne molim. Ne poduzimam ništa. Čekam. Tako malo u djelovanju čovjekovom a tako veliko u događanju svijeta. Ono najbolje u nama, ono vatreno, ustaljeno, nepredvidivo ali sjajno, ono neizrecivo je uvijek i samo čekanje, jer od čovjeka ne zavisi ništa.

